

Oponentský posudek na habilitační práci

Autor: Mgr. Ondřej Bezdíček, Ph.D.

**Pracoviště: Univerzita Karlova, 1. lékařská fakulta, Neurologická klinika a
Centrum klinických neurověd, Laboratoř neuropsychologie 1. LF
UK a VFN**

**Název práce: „Kognitivní porucha a funkční konektivita mozku u Parkinsonovy
nemoci“**

Předložená habilitační práce obsahuje (včetně titulních stran) 90 stran vlastního textu, a 24 stran (drobným písmem) literárních odkazů. V přílohách pak v plném znění výběr deseti empirických studií k tématu práce, zveřejněných během minulých deseti let, kde byl kandidát prvním autorem a na něž ve vlastním textu průběžně odkazuje, v celkovém rozsahu 153 stran; lze je tedy pojmout nikoli jen jako přílohu, nýbrž v širším pohledu (v míře odpovídající kandidátovu, coby prvoautorovu, předpokládanému rozhodujícímu podílu na nich) i jako součást habilitační práce.

Cílem práce je široce založený a teoreticky i empiricky podložený výzkum (literárně mimořádně bohatě a výstižně dokumentovaného) stávajícího i autorem inovovaného stavu diagnostiky neuropsychologické stránky Parkinsonovy nemoci (PN). Autor v tomto ohledu systematicky představuje diagnostiku neurologických a kognitivněpsychologických podmínek a projevů nejprve v neuroanatomii a neurofyziologii mozku a pak ve specifické výkonnosti poznávacích funkcí tímto onemocněním postižených osob v porovnání se zdravými. Popis na těchto úrovních je podle mého soudu přesný a vystihuje – na některých místech snad i o něco předstihuje – současnou úroveň již zveřejněného stavu poznání. Slovní i obrazová prezentace již potvrzených poznatků a pak na jejich základě autorem představovaných, dosud neověřovaných hypotéz v oborech mozkových a kognitivních funkcí, je logická a srozumitelná.

Po formální stránce je text dobře uspořádán a jazykově kvalitní, se zcela zanedbatelným výskytem písařských nepřesností. (Na ty upozorňuji v textu zapůjčeného exempláře práce.) K češtinářské úvaze dávám tvorbu přídavného jména od „Alexander“ jako „Alexandrův“ (s. 16, 21, 23 a dál) – u cizojazyčného jména by asi mělo být „e“ zachováno.

Vlastní text se soustavně opírá o výsledky desítek (snad až stovek?) empirických šetření v celosvětovém záběru; v tomto ohledu jej lze považovat za vysoce reprezentativní. Obsahuje tak především klíčové poznatky a závěry autorem z nich vyvozené; v tomto ohledu zasluhuje zvláštní uznání soubor výzkumů, na nichž se vůdčí měrou podílel autor sám. Jeho metodický postup „odvícení hypotéz pro studie o kognitivní poruše u PN od patofyziologického modelu PN“ namísto směru od psychologických spekulací k hledání patofyziologických korelátů (str. 90) svědčí o autorově (který je psychologem) důkladné erudici nejen v soustavě psychologických, nýbrž i neurologických struktur, funkcí a procesů a již poznaných i zdůvodněně hypotetizovaných věcných vazeb uvnitř i mezi těmito dvěma stránkami lidského života ve zdraví i v nemoci. Tematickým těžištěm celé práce je empirické propracování hypotetického vztahu testovaných psychologických, a to kognitivních, proměnných ke klinicky pozorovatelným projevům a jejich vývojovým stadiím u PN, především z hlediska jejich neuropsychologické diagnostiky, popřípadě s přesahem k léčebným postupům.

(Na okraj poznamenávám, že jako autor v práci zdařile postupuje po škálách kognitivních výkonů coby psychologických prediktorů přítomnosti, závažnosti a účinků PN, někteří obdobně začínají hledat psychodiagnostické prediktory vzniku a stupně rozvoje PN v oblasti emocí – nejen tradičně zjišťované deprese, nýbrž i postižení variability širšího spektra emočních stavů, což by mohlo, prozatím také s otázkou, aspirovat na další klíčový psychodiagnostický ukazatel, třeba v okruhu „klinických“ „neuropsychologických „kandidátů na biomarkery PN“ v textu na s. 27 a v obrázku 9 na s. 28. – Autor předložené práce upozorňuje na s. 49 v bodě (iii) v rámci výčtu „velkých sítí v mozku“ na vazbu aktivace „laterální vizuální [tedy s percepcí spjaté] sítě“ ke „zpracovávání komplexních emočních obsahů“, což by při oboustranně zakotveném souběžném měření projevů PN v emoční oblasti a vzorců aktivace LVN jako úkazu „funkční konektivity mozku“ třeba mohlo ukázat v tomto ohledu něco zajímavého.)

Pokud jde o vhodnost autorem v jeho výzkumech zvolených metod, neodvažuji se hodnotit správnost uplatnění jím užitých metod neurofyziologické stimulace a měření; jejich osvědčení v citovaných úspěšně prováděných výzkumech dostatečně svědčí pro jejich operacionální validitu. Metody postihující psychologické proměnné a metody užitá ke statistickým analýzám jsou podle obecně uznávaných kritérií dobře

voleny a uplatněny; četné z nich byly právě autorem poprvé převedeny, standardizovány a užity v českém jazyce a v českém prostředí. Proto pokládám autorem v příložených publikacích předkládané a pro úsporu místa a rychlejší srozumitelný přehled v oddíle 6.3.5 stručně shrnuté co do řešených problémů, cílů, metod, výsledků a jejich možných závěrů či interpretací za věrohodné a prokazující jeho způsobilost ke kvalitní výzkumné práci i jeho věcné a teoretické znalosti za nesporně splňující nároky na přiznání zvažované pedagogické hodnosti.

Závěr:

Z předkládaného hodnocení tedy vyvozují, že výzkumně založená a teoreticky reflektovaná autorova práce přináší nové významné vědecké poznatky. Proto doporučuji jeho práci přijmout v předložené formě a na jejím základě mu

doporučuji udělit titul docent pro obor „lékařská psychologie“.

V Praze 29. srpna 2019

doc. PhDr. Karel Balcar, CSc.